

Nr 137.

Av herr **Carlson** i Falun, om skrivelse till Kungl. Maj:t angående utarbetande av förslag till anställande av en teknisk attaché för Förenta staterna och Kanada.

Sedan år 1906 har anslag beviljats till avlönande av handelsattachéer, och ha sådana hittills varit placerade i Sydamerika, Östasien, Australien och Turkiet.

I förra årets statsverksproposition under tredje huvudtiteln framhåller departementschefen: »Den nytta dessa attachéer gjort för utvidgande av våra handelsförbindelser har allmänt vitsordats och bekräftas även av de uppgifter, som föreligga rörande utvecklingen av Sveriges handel just med nyssnämnda länder.»

Emellertid var den ursprungliga avsikten med dessa attachéer ej allenast att betjäna avsättningen av våra exportprodukter utan även att på direkt väg betjäna tillverkningar av sådana. I det av 1906 års diplomat- och konsulatkommitté avgivna betänkandet återfinnes följande uttalande: »Till handelsattachéer skulle enligt kommitténs åsikt utses yngre, men erfarne köpmän med erforderliga språkkunskaper och om möjligt något teknisk bildning. Deras uppgifter skulle bliva att genom praktiska råd och anvisningar verka vägledande för hemlandets industri och handel särskilt genom att påpeka de alster av svensk industri, som borde kunna vinna avsättning i det främmande landet, samt sådana artiklar, som skulle lämpa sig för tillverkning i hemlandet. I senare fallet borde de insända prov — — . I sådant avseende borde de göras förtrogna med och inberätta alla framsteg å industriellt område i det främmande landet och särskilt framhålla de anmärkningsvärda nya transport- och kommunikationsleder, som uppstå. Förekomsten av nya råvaror, sättet för deras bearbetning, förbättrade arbetsmetoder, särskilt sådana, som möjliggör nedbringande av tillverkningskostnaden å olika industrier, och icke minst nya bestämmelser på arbetarlagstiftningens område borde jämväl utgöra föremål för handelsattachéernas berättelser.»

Såsom framgår hade man förutsatt, att handelsattachéen skulle vara en *upplysningsinstitution* jämväl för den *industriella produktionen*. Så har emellertid hittills i stort sett icke varit fallet och detta av den naturliga anledningen, att våra handelsattachéer hittills varit placerade uteslutande i från handelssynpunkt nya och unga länder med en produktionsteknik underlägsen hemlandets. Berörda upplysningar stå snarare att inhämta i de stora industriländerna med högt uppdriven produktionsteknik, länder, vilka just på dessa av våra handelsattachéer hittills besökta marknader, äro våra svåraste konkurrenter.

Frågan uppställer sig, huruvida tiden nu vore kommen att till den industriella produktionens fromma skaffa en snarlikt institution med den, som handeln nu har i handelsattachéerna och detta efter mönster av vad redan blivit genomfört i det produktiva påpasslighetens hemland, Tyskland, nämligen anställande av *tekniska attachéer*.

Väl är det sant, att vår industri med tillhjälp av litteratur och studieresor icke saknar möjlighet att för rimliga uppoffringar taga noggrann del av den industriella utvecklingen i de närbelägna industriländerna, men annorlunda ställer sig förhållandena, då det gäller att följa med och bedöma utvecklingen i de avlägsnare och dock så viktiga stora industriländerna, Förenta staterna och Kanada. Den tekniska litteraturen är i dessa länder egenartad; förhållandena i övrigt mångskiftande och svårbedömliga på avstånd; studieresor dit bliva betungande och tidskrävande ej allenast för den privata industrien utan jämväl för statens affärsdrivande verk, för vilka senare det även torde vara av synnerligen stort intresse att i dessa länder hava till förfogande en permanent industriell upplysningsinstitution och detta ej minst från synpunkten att nogsam! aktgiva på den särskilt i Förenta staterna pågående strävan om rationell arbetsledning och arbetsfördelning.

På grund av det anförda får jag hemställa,

att Riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, om utarbetande av förslag till anställande av en teknisk attaché för Förenta staterna och Kanada.

Stockholm den 23 januari 1914.

Carlson i Falun.